

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๘/๒๕๔๘

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคเกษตรก้าวหน้า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และพรรคเกษตรก้าวหน้าได้รับการสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒

พรรคเกษตรก้าวหน้าได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๕ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๖ ตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดพร้อมด้วยหลักฐานการใช้จ่ายเงินประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปีดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ สรุปว่า มีการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามแผนงาน โครงการที่พรรคเกษตรก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน

คณะทำงานตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของพรรคเกษตรก้าวหน้าได้ตรวจสอบแผนงาน โครงการต่าง ๆ ที่พรรคเกษตรก้าวหน้าได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวมทั้งรายงานการใช้จ่ายเงินที่พรรคเกษตรก้าวหน้ารายงานการดำเนินการในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว ผลการตรวจสอบสรุปได้ดังนี้

๑. พรรคเกษตรก้าวหน้ามีโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการประจำปี ๒๕๔๔ และปี ๒๕๔๕ โดยมีโครงการที่มีปัญหาต้องดำเนินการตรวจสอบดังนี้

๑.๑ โครงการปี ๒๕๔๔ จำนวน ๕ โครงการ ได้แก่

(๑) โครงการอบรมสัมมนาเพื่อหาสมาชิกเพิ่ม

- ค่าพิมพ์หนังสือ กลยุทธ์การหาสมาชิกเพิ่ม ๑๐,๐๐๐ บาท
- ค่าพิมพ์หนังสือ พรรคเกษตรก้าวหน้าคือเส้นทางสุดท้าย ๑๐,๐๐๐ บาท

(๒) โครงการจัดหาสมาชิกเพิ่มโดยสาขาพรรค

- ค่าพิมพ์แผ่นพับ ๔๖,๗๐๐ บาท
- ค่าพิมพ์บัตรสมาชิก ๓๖,๐๐๐ บาท
- ค่าพิมพ์ใบสมัครสมาชิก ๔๒,๐๐๕ บาท

(๓) โครงการจัดอบรมสัมมนาทั่วประเทศโดยสาขาพรรค

- ค่าพิมพ์หนังสือ การเมืองเรื่องของประชาชน ๕๐,๐๐๐ บาท
- ค่าพิมพ์แผ่นพับ ๓๐,๐๐๐ บาท

(๔) โครงการสภาเศรษฐกิจ

- ค่าพิมพ์หนังสือ สภาเศรษฐกิจชุมชน ๑๒,๐๐๐ บาท
- ค่าพิมพ์แผ่นพับ ๑๗,๓๑๐ บาท

(๕) โครงการกลุ่มเจ็ดเข้มแข็ง

- ค่าพิมพ์แบบฟอร์มกลุ่มเจ็ด ๓๔,๓๔๐ บาท
- ค่าพิมพ์หนังสือ คู่มือการบริหารงานกลุ่มเจ็ด ๓๔,๓๔๐ บาท

๑.๒ โครงการปี ๒๕๔๕ จำนวน ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพพรรคเข้มแข็ง โดยเป็นโครงการที่ขอรับการสนับสนุนค่าจ้างบุคลากรในอัตราจ้าง ดังนี้

(๑) ผู้อำนวยการพรรค ๒๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน

(๒) รองผู้อำนวยการพรรค ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน

(๓) เจ้าหน้าที่ธุรการ ๒ อัตรา อัตราละ ๕,๗๔๐ บาทต่อเดือน

๒. โครงการปี ๒๕๔๔ เกี่ยวกับการจัดพิมพ์เอกสารต่าง ๆ ซึ่งพรรคเกษตรก้าวหน้าได้รายงานพร้อมทั้งจัดส่งสำเนาหลักฐานการจ่ายเงินค่าจัดพิมพ์เอกสาร ประกอบด้วย ใบกำกับภาษี/ใบส่งของของโรงพิมพ์พรศิริการพิมพ์ เล่มที่ ๐๑ เลขที่ ๑๕, ๒๐, ๒๑, ๒๒ และ ๒๓ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นั้น

จากการตรวจสอบใบกำกับภาษี/ใบส่งของของโรงพิมพ์พรศิริการพิมพ์ดังกล่าว และการสอบปากคำ นางพรเพ็ญ ทองอุทัยศรี เจ้าของโรงพิมพ์พรศิริการพิมพ์ ได้ความว่า พรรคเกษตรก้าวหน้าจ้างพิมพ์เอกสารตามรายการในปี ๒๕๔๔ จริง แต่การจ่ายเงินได้จ่ายเป็นงวด ๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ และจ่ายครบถ้วนในปี ๒๕๔๖ เมื่อพรรคเกษตรก้าวหน้าจ่ายเงินให้โรงพิมพ์พรศิริการพิมพ์ครบถ้วนจึงได้ออกใบเสร็จรับเงินเล่มที่ ๐๑ เลขที่ ๐๑ ลงวันที่ ๐๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นการออกใบเสร็จย้อนหลัง

๓. โครงการปี ๒๕๔๕ ในส่วนของโครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพพรรคเข้มแข็ง ซึ่งพรรคเกษตรก้าวหน้าได้รายงานพร้อมทั้งจัดส่งสำเนาหลักฐานการจ่ายเงินค่าจ้างให้นายเอกราช ป้องคำสิงห์ รองผู้อำนวยการพรรค ประกอบด้วย สัญญาจ้างและหลักฐานการรับเงินเดือน ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง สิงหาคม ๒๕๔๕ รวม ๘ เดือน นั้น จากการตรวจสอบเอกสารการใช้จ่ายเงินประจำปี ๒๕๔๕ ปรากฏว่า

๓.๑ พรรคเกษตรก้าวหน้าได้ว่าจ้าง นายเอกราช ป้องคำสิงห์ เป็นรองผู้อำนวยการพรรค อัตราเงินเดือน ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน แต่จากการสอบปากคำนายเอกราช ป้องคำสิงห์ ได้ความว่า ไม่ได้รับเงินเดือนและไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินเดือน

๓.๒ พรรคเกษตรก้าวหน้าได้ว่าจ้าง นางเพ็ชรทรัพย์ ทุมรินทร์ เป็นรองผู้อำนวยการพรรค อัตราเงินเดือน ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน แต่จากการสอบปากคำนางเพ็ชรทรัพย์ ทุมรินทร์ ได้ความว่า ได้รับเงินเดือน เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท และได้ลงนามในใบสำคัญรับเงินเพียงใบเดียวโดยในใบสำคัญรับเงินไม่มีการระบุจำนวนเงินค่าจ้าง แต่เมื่อตรวจสอบกับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๕ พร้อมหลักฐานการจ่ายเงิน ปรากฏว่า มีหลักฐานว่านางเพ็ชรทรัพย์ ทุมรินทร์ ได้รับเงินเดือนในตำแหน่งรองผู้อำนวยการพรรคเดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท ตั้งแต่เดือนกันยายน ถึง ธันวาคม ๒๕๔๕ รวม ๔ เดือน

๔. ตรวจสอบหลักฐานการใช้จ่ายเงินซึ่งพรรคเกษตรก้าวหน้าได้มีการจัดพิมพ์เอกสารจากโรงพิมพ์พรศิริการพิมพ์ และโรงพิมพ์บุคติการพิมพ์ โดยได้สอบปากคำนายบุคติ โพนหลวง กรรมการบริหารพรรคเกษตรก้าวหน้า และเป็นเจ้าของโรงพิมพ์บุคติการพิมพ์ซึ่งได้ปิดกิจการในช่วงปลายปี ๒๕๔๕ ได้ความว่าสำหรับใบเสร็จรับเงินที่ออกโดยโรงพิมพ์บุคติการพิมพ์ มีทั้งหมด ๔ ฉบับ เป็นใบเสร็จรับเงินฉบับลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๕ จำนวน ๒ ฉบับ และวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ จำนวน ๒ ฉบับ

๕. ตรวจสอบการลงบัญชีรายรับ - รายจ่าย ของพรรคเกษตรก้าวหน้า ประจำปี ๒๕๔๕ ปรากฏว่า การลงบัญชีมีบางรายการไม่ตรงกับใบเสร็จรับเงิน/ใบสำคัญรับเงิน/ใบสำคัญจ่ายเงิน เช่น การจ่ายเงินค่าจ้างบุคลากร และค่าเช่าสำนักงาน

คณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่พรรคเกษตรก้าวหน้าได้รับการสนับสนุนจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแล้ว เห็นว่า

๑. พรรคเกษตรก้าวหน้ารายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ กล่าวคือ

๑.๑ รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ กรณีการจัดพิมพ์ เอกสารมีการใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้อง เพราะได้มีการจ่ายเงินข้ามปีโดยจ่ายเงินครบถ้วนในปี ๒๕๔๖ แทนที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๔๔

๑.๒ รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการใช้จ่ายเงิน ไม่ถูกต้องกรณีค่าจ้างบุคลากร และทำหลักฐานเท็จกรณีใบสำคัญรับเงินค่าไปรษณีย์ฯ สาขาพรรค ลำดับที่ ๔

๑.๓ การจัดทำบัญชีของพรรคเกษตรก้าวหน้า ปี ๒๕๔๕ ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐

๒. การรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และเป็นเหตุให้ถูกยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า การที่พรรคเกษตรก้าวหน้าไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ยุบพรรค เกษตรก้าวหน้าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า

ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ร้องให้พรรคเกษตรก้าวหน้า เพื่อชี้แจง

นางนุจรินทร์ โคตรธรรม หัวหน้าพรรค ยืนยันว่าไม่คัดค้านข้อกล่าวหาตามคำร้องของ ผู้ร้องและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรก้าวหน้าตามคำร้อง โดยมีคำขอท้ายคำชี้แจงว่า ส่วนความผิดทางอาญาและการสืบหาทรัพย์สินหนีสินของพรรคเกษตรก้าวหน้า ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ

เรียกสมาชิกพรรคหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรที่เป็นคู่กรณีหรือให้พรรคส่งตัวแทนมาชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญและขอให้สาขาพรรคและสมาชิกพรรคร่วมกันสืบหาทรัพย์สินหนี้สินของพรรคเกษตรก้าวหน้า เพื่อส่งคืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองด้วย

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า เมื่อพรรคเกษตรก้าวหน้าไม่ปฏิเสธข้อกล่าวหาตามคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าพรรคเกษตรก้าวหน้ารายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๔ และรอบปี ๒๕๔๕ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงทั้งสองกรณีคือ กรณีการจัดพิมพ์เอกสาร และกรณีการจ่ายค่าจ้างบุคลากรของพรรคเกษตรก้าวหน้า อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ตามที่ผู้ร้องกล่าวหา เป็นเหตุให้ผู้ร้องมีอำนาจขอให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้าได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ส่วนคำขออื่นท้ายคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคเกษตรก้าวหน้านั้น เห็นว่า มิได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ตามกฎหมาย จึงไม่รับวินิจฉัย

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เมื่อพรรคเกษตรก้าวหน้ามิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ